

Roman CÍLEK

Když umírá bestie...

(Dva dramatické příběhy ze zákulisí posledních týdnů války)

/ 1 /

PLAMENY NAD PLOŠTINOU

DUBEN ROKU 1945

Již jen šílenec či nepoučitelný fanatik mohl pochybovat o tom, jaký bude výsledek války. Vše zůstávalo jen otázkou času v řádu dnů, týdnů či – nedejbože – ještě měsíců? Válka, trvající již šestý rok, se čím dál více dotýkala území historických zemí Čech a Moravy, jimž nacisté v březnu 1939 vnutili ponižující název protektorát. Vojska sovětského 2. ukrajinského frontu, útočící v bratislavsko-brněnském směru, rozprášila počátkem dubna německé jednotky na jihozápadním Slovensku a zatlačila je až k řece Moravě před Lanžhotem. Zhruba ve stejné době se probíjel 4. ukrajinský front přes polsko-československé hranice a mířil k Ostravě. Přidáme-li k tomu i skutečnost, že v Bavorsku postupovali k našim hranicím také američtí vojáci z elitní

Ploština taková, jaká kdysi – v čase předků – bývala. Tradiční podoba zachycená místním malířem.

ho V. sboru 3. armády generála George S. Pattona, dalo se říci, že i v tomto koutě Evropy bylo už pro nacisty vše ztraceno. Zlovolná totalitní ideologie nedovolovala však přiznat konečnou porážku. Až do poslední chvíle mělo v rámci ústupových operací a s tím souvisejících "vyčišťovacích akcí" trpět obyvatelstvo okupovaných zemí. Až do vyvrcholení úplné katastrofy měli umírat lidé ve jménu nesmyslných iluzí.

Úder za úderem.

13. dubna padla Vídeň.

15. dubna se z předmostí na řece Moravě rozvinul útok na Brno.

Nic už nemohlo zastavit překotný běh dění. Blížilo se válečné finále, v němž však chvílím ulehčení bude ještě předcházet četná bolest. Valašsko z toho nevyjímaje.

VIZOVICE – BĚŽNĚ ANI NE PĚTITISÍCOVÉ MĚSTEČKO BYLO NYNÍ SKORO AŽ K NEDÝCHÁNÍ PŘEPLNĚNO MUŽI V UNIFORMÁCH

Každý z místních lidí musel tušit, že se cosi rozsáhlého chystá. Kromě jednotek německého vojska se do Vizovic sjížděly i elitnější skupiny ozbrojenců. V komnatách zdejšího barokního zámku se usadilo esesácké stíhací komando, nazývané také "jagdkomando Skorzeny." Pro početnější, zhruba třisetčlennou speciální jednotku Josef, stejně tak podléhající Skorzenyho řídicímu štábu a doplněnou asi pětadvaceti účastníky kurzu z řad slovenské s nacisty spolupracující Hlinkovy mládeže, cvičenými pro budoucí záškodnickou činnost, byla za ubytovací místo určena vizovic-

ká škola. Velitelé obou složek, těch ze zámku i ze školy, se sešli k rychlé poradě.

Tři muži, kteří budou ovládat nadcházející drama:

- velitel stíhacího komanda SS-obersturmführer Erich Wienecke,
- velitel jednotky Josef SS-obersturmführer Walter Pawlofski,
- jeho zástupce a také hlavní instruktor SS-oberscharführer ing. Kurt Werner Tutter.

Zadání z nejvyšších míst schváleného úkolu bylo jasné. Mělo jít o zásah proti Murzinově partyzánské brigádě Jana Žižky, jejíž jednotlivé složky operovaly v širokém lesním a horském pásu Vsetínských vrchů, Hostýnských vrchů

a Moravskoslezských Beskyd, tedy v oblasti předpokládaných ústupových přesunů wehrmachtu, přičemž důraz se kladl i na výstražný zákrok proti podporovatelům partyzánů z řad obyvatelstva. Začátek operace se stanovil na časné ráno čtvrtka 19. dubna 1945. Ještě se také probírala otázka předběžné rozvědné akce.

"O to se postaráme," nabídl SS-oberscharführer Tutter.

A slib splnil.

"Dne 18. dubna asi v 17. hodin byl nařízen nástup," sdělil o tom při poválečném policejním výslechu osmnáctiletý účastník výcvikového kurzu Miroslav P. "Shromáždili jsme se na dvoře školy. Instruktor Tutter nám sdělil, že s pomocí agentů gestapa, nasazených mezi partyzány, bylo zjištěno, že na horské osadě Ploština se zdržují partyzáni. Měli jsme se spolu s jednotkami SS zúčastnit trestní výpravy. Zdůraznil, že je třeba pochytat partyzány i jejich pomahače a tvrdě je zničit. Potom jmenovitě vyvolal mne, Pavla V., Jozefa H. a další dva, jejichž jména si už nepamatuji. Oznamil nám, že zítra dopoledne uskutečníme průzkum na Ploštině a názorně tak předvedeme, co jsme se v kurzu naučili."

Ploštině a tamním lidem zbývala k životu jediná noc.

"Okolo 7. hodiny ranní naše rozvědná skupina nastoupila na školní dvůr. Oblečení jsme byli do uniforem slovenské armády bez označení hodnosti a vyzbrojeni pistolemi," pokračoval Miroslav P. ve výpovědi. "Instruktor Tutter se dostavil se dvěma protektorátními četníky. Za úkol jsme měli průzkum a zjištění, zda na cestě, kudy budou za námi postupovat ostatní, nehrozí léčka od partyzánů. Určili nám také legendu pro případné setkání s partyzány. Měli jsme se k nim jako Slováci, kteří už nechtějí sloužit Němcům, ochotně přidat. Jeden z nás se však měl časem vzdálit a oznámit vše, co jsme zjistili, našim velitelům. Od obyvatel jsme měli vyzvědět, kde a v jakém množství se partyzáni pohybují. Tutter nám potom připomněl, abychom byli stateční. Poté nás nákladní auto dovezlo až k jakési polní cestě. Auto odjelo zpět, zatímco my se s četníky vydali naznačeným směrem."

Nařídili jim, že se nesmějí bát.

Byli však příliš mladí, než aby to dokázali. Netají se tím ani Miroslav P.: "Po chvíli se od nás odpojili oba četníci. Řekli, že jsme od Ploštiny vzdáleni asi pět kilometrů, a abychom dál už šli sami. Znejistěle jsme kráčeli dál. Potkali jsme jen jednoho staršího muže, který se zeptal, kam jdeme. Odpověděli jsme mu tak, jak jsme byli instruováni. Odbyl nás s tím, že o partyzánech nic neví. Před Ploštinou jsme se s obavami o život ukryli v lese. Pak už jsme jenom čekali, až přijdou ostatní, k čemuž došlo kolem poledne."

VRAŽEDNÁ VÝPRAVA SE CHYSTALA JAKO VÁLEČNÁ OPERACE

Rozhodnutí a příprava. Nasazení agentů. Operační průzkum. Úder. O tom, jaká váha se přikládala takové akci v oblasti, k níž se blížily ústupové přesuny wehrmachtu, svědčí i šíře zapojení represivních složek nacistického režimu. Stranou nezůstalo ani gestapo. Po zadržení o tom vypovídal kriminální komisař Helmut Heinecke:

"Jako poručík SS mne zrovna přidělili ke služebně gestapa ve Zlíně. Bylo mi řečeno, že přicházím v pravý čas, protože se chystá protipartyzánský úder. Od svého šéfa, jímž byl kriminální rada Ziegler, jsem obdržel rozkaz, abych se na tom spolu s třiceti osobami od zlínského gestapa podílel. Příklad, že každý odpor se musí bezohledně zlomit. Šli s námi i dva čeští muži v civilu, prý to byli průzkumní agenti gestapa nasazení u partyzánů, od nichž se před nedávnem vrátili. Jeli jsme do vizovického zámku, kde se přípravy chýlily k závěru."

Do 10. hodiny dopolední vznikl nad mapou operační plán. Celkové množství asi 180 mužů rozdělili na dvě poloviny: skupinu sever a jih. Ke každé z nich bylo přiděleno zhruba dvacet psův od německými ovčáky. Rozkaz ve věci střelby zněl jednoznačně: pokud se v lese narazí na jakoukoliv osobu, je třeba ji vyzvat, aby dala ruce vzhůru a okamžitě se zastavila, při neuposlechnutí se musí zahájit zacílená a usmrcující palba. V případě, že by nějaký v lese se skrývající muž mával po zahájení přestřelky bílými kapesníky, nemělo se na ně střílet, protože by se jednalo o slovenské průzkumníky, vyslané k partyzánům.

Vše bylo naprosto přehledné.

"Dostali jsme rozkaz vydat se na bojovou operaci," sdělil při výslechu František M. z jednotky Josef. "Poklusem jsme se museli odebrat do blízkého zámku, kde byla ubytována jednotka SS. Byli jsme ozbrojeni a na sobě jsme měli slovenskou uniformu, přes ní německý maskovací plášť. Spolu s muži od SS jsme nasedli na nákladní auta, která se rozjela mně neznámým směrem."

● ● ●

K zabíjení došlo ještě dřív, než vlastní akce započala.

Jízni obkličovací skupina poznamenala svou smrtelnou pozorností Újezd u Vizovic. A o tom, co se tu po upozornění jednoho z agentů zlínského gestapa stalo, víme ze svědectví místního římskokatolického faráře Vladimíra Růčka:

"Do obce přijela tři německá auta. U radnice stála marinetka kočovných brusičů. Esesmani se psy seskákali z aut a hnali se přímo k nim. Pak jeden z nich vykřikl: ‚Heraus!‘ Načež majitel vozu Ladislav Rangl společně se svým švagrem Rudolfem Pflégrem vystoupili z vozu, vytáhli průka-

Dva snímky Ploštiny po devatenáctém dubnu 1945: z deseti venkovských stavení zbyly jen trosky.

za a Němcům je předkládali. Ti však odehnali Rangla a Pflagra stranou a bez vysvětlování či vyslýchání je několika ranami z automatu usmrtili. Ve voze zůstala ještě Ranglova manželka Vlasta s půlročním dítětem na rukou. Jeden z esesmanů po ní otevřenými dveřmi vypálil smrtící rány z automatu. Spadla na zem, ale křečovitě držela svého potomka, který jen Boží vůlí zůstal naživu. Po odjezdu Němců jsem šel k maringotce a odebral jsem mrtvé ženě z rukou dítě, které křičelo a bylo potřísněno matčinou krví. Paní Ranglová měla ještě dvouletého Zdeněčka. Ten byl strašlivou událostí, kterou musel vidět, tak vyděšen, že jsem ho našel zalezlého až vzadu ve voze."

Tři mrtví lidé.

A jediné provinění: potulný brusič nožů Rangl prý občas hrával partyzánům na harmoniku...

HNED POTÉ SE VOZY ROZJELY K VYSOKÉMU POLI

Na konci vesnice zazněl povel k sestoupení z aut. Kromě šoférů, kteří odjeli někam zpět a měli se s dopravními prostředky vrátit až na znamení světelnou raketou, se všichni ostatní rozdělili do tří skupin. Jedna postupovala vpravo od Raškova domu na samotě Ryliska, druhá vlevo, třetí šla středem údolí. Cestou zadrželi účastníci zátahu osm až deset náhodně se tu vyskytujících českých mužů. Jedním z těch, kteří se takto hned na počátku akce dostali do rukou nepřátel, byl i Jan Machů, rolník z Vysokého Pole, v tom čase osmatřicetiletý:

"Vysazoval jsem v místech zvaných Láz lesní stromky a pomáhali mi s tou prací synovci František a Josef. Josef odešel domů o něco dřív, což mu možná zachránilo život. Tak hodinu či půl druhé po poledni jsme se vydali k cestě na oběd i my dva, František a já. Zhruba dvě stě metrů od Vysokého Pole nás chytili Němci se psy. Viděl jsem také další esesmany, kteří v rojnici mířili směrem k Ploštině. Němci nás prohledali, ale i když nic nenašli, museli jsme jít s nimi."

Poté se postupující rojnice dostaly k osadě Ryliska.

Vypráví Františka Rašková: "Po poledni jsme se dozvěděli o Němcích, kteří se prý k nám blíží. Partyzáni od nás okamžitě odešli a já zůstala ležet v posteli se svým nedávno narozeným synkem. Po chvíli opravdu dorazilo od Vysokého Pole asi patnáct Němců, kteří vtrhli do chalupy a ptali se na partyzány a na mého muže Františka, o kterém tvrdili, že je partyzánským komandýrem. Křičeli, že jim musím ukázat, kde je ukryté střelivo. Vše jsem s pláčem zapírala."

Vhodná příležitost pro oba jidáše.

Oldřich Baťa při poválečném výslechu přiznal: "Na pokyn Němců jsme s Františkem Machů paní Raškovou usvědčovali ze zapírání s tím, že jsme jako údajní partyzáni v jejich domě přespávali a ona nám vařila a obsluhovala nás."

Statečná žena z pasek se ze všech sil bránila.

"Když jsem navzdory těm zrádcům stále opakovala, že o ničem nemám ani tušení, vyhnali mne z postele a začali rabovat. Odcizili nám šatstvo, prádlo a veškeré cenné věci. I dobytek a drůbež. Pak dům zapálili. Už předtím odešel s partyzány do lesa můj syn František, kterého však zanedlouho Němci zadrželi a na pase-

kách Ploština o něco později téhož dne upálili. Jelikož naše stavení hořelo, utíkala jsem pryč a nesla jsem svého nedostatečně oblečeného desetidenního syna do Vysokého Pole, dítě se cestou nastydllo a zemřelo."

Nepříliš daleko od usedlosti Raškových, v té chvíli už ztrácející svůj tvar v plamenech, se nacházelo další pasekářské stavení. Třiašedesátiletá Terezie Belhová, která tam bydlela, takto dne 13. ledna 1947 nadiktovala strážmistru Šmitákovi z Vlachovic svou vzpomínku:

"Ještě krátce po obědě se u nás zdržovalo několik partyzánů. Připravovali jídlo pro skupinu, která se měla vrátit z akce, zabili tedy jalovici a maso uschovali ve sklepě. Pak příběhla spojka partyzánské skupiny paní Kunčkové s tím, že prý do Vysokého Pole přijelo mnoho Němců. Partyzáni se stáhli do lesa a my jsme se synem Františkem odnesli maso asi sto metrů od našeho stavení a zakopali je na poli. Sotva jsme se vrátili, už byli Němci v domě. Ptali se na partyzány. Odpověděli jsme záporně, ale nevěřili nám. Dovolili mi, abych přes louku u domu odvedla kozu, zatímco můj syn musel zůstat stát poblíž těch esesáků. Hned poté, co jsem udělala několik kroků, zaslechla jsem za sebou dvě střelné rány. Pak mne zadržel jeden z Němců a odvedl zpět k domu, který v té chvíli již začínal hořet. Františka jsem nikde neviděla. Esesáci s policejními psy prohledávali okolí a našli narychlo zakopané maso. Křičeli, že je to určeno pro partyzány, a pořad dokola to opakovali. Když mne pak konečně přestali vyslýchát, postupovali dále na Ploštinu. Zůstala jsem sama a jakmile dům dohořel, našla jsem v jeho troskách spálené tělo svého pětadvacetiletého syna Františka."

TO VŠE BYLA JEN PŘEDEHRA

Obklíčovací manévr sevřel pak Ploštinu, nevelkou pasekářskou osadu, ze dvou stran. Nejednalo se o klasickou pátrací akci, protože esesáci z jagdkomanda a speciální jednotky Josef sem šli v podstatě najisto. Už řadu měsíců trvající spolupráce zdejších lidí s partyzány z Murzinovy brigády byla skutečně zrazena hned několika konfidenty ve službách zlínského gestapa, což partyzáni v plné šíři nemohli vědět. Jmenovitě se hovoří o Oldřichu Baťovi a Františkovi Machů, ale vše je zatemněno mnoha poválečnými a dodnes trvajícím dohady. Jedno však je jisté: po zuby ozbrojené německé jednotky se na Ploštinu chystaly, jako kdyby táhly do velkého střetu, ale ve skutečnosti se nesetkaly s žádným odporem. Neodbytně se v této souvislosti nabízející otázka, zda partyzánské jednotky z okolí měly zasáhnout, je nejen

těžko zodpověditelná a dodnes plná nejrůznějších názorů, ale i natolik lidsky citlivá, než aby ji bylo možno odbýt – jak se to občas dělávalo a dělá – černobílými hodnoceními.

Jak snadné je být dodatečným soudcem!

"Dodnes se nedokážu ubránit dojetí, když si na ten dubnový den vzpomenu," svěřil se zkraje 90. let autorovi tohoto vyprávění spisovatel Ladislav Mňačko, rodák z Valašských Klobouk, který dění kolem Ploštiny jako šestadvacetiletý uprchlík z totálního nasazení v Německu a poté řadový příslušník jednoho ze zdejších partyzánských oddílů osobně prožil a s odstupem času o něm napsal poutavé literární dílo a filmovou předlohu s názvem *Smrt si říká Engelchen*.

Konala se tehdy horečnatá porada na okraji lesa.

Dilema mělo osudovou podobu. Bránit Ploštinu? Či se naopak ve smyslu nepsané dohody s některými zasvěcenými pasekáři vyhnout otevřenému konfliktu? Obě řešení měla, jak to tak obvykle bývá, své klady i zápory. Které zvolit? Neomylní lidé se většinou vyskytují až poté, co jsou bitvy ukončeny, ztráty sečteny a nastává čas přemoudřelého hodnocení. Partyzáni v okolí Ploštiny zvolili jednu z možností – a jistě to pro většinu z nich nebylo snadné, navíc tušili, že se budou muset ze svých postojů přinejmenším morálně zodpovídat. Bylo tu ale ve hře tolik hledisek! Především nikdo nemohl vědět, s jakými konkrétními úmysly německé jednotky nyní – po půli dubna 1945! – přicházejí. Mají za úkol hledat a likvidovat partyzány, a když je nenajdou, odtáhnou? Snad ano, partyzáni pevně věřili, že ano. Pustit se s Němci do boje by znamenalo vložit jim do rukou přímé důkazy a možná tím s neodvolatelnou platností rozhodnout o osudu nejen samotné Ploštiny, ale možná i okolních obcí, které byly do odboje více či méně zapojeny. V opačném případě zůstávala aspoň částečně naděje, že úder nacistů nebude tak ničivý. Navíc bylo partyzánských bojovníků v bezprostředním okolí Ploštiny poměrně málo, mnozí se již ráno rozešli na akce do širokého okolí, zrovna toho dne se mimo jiné chystal a pak také odpoledne opravdu uskutečnil předpad autokolony wehrmachtu u Lidečka.

Bít se tedy s přesilou? Nebo ne?

Spojka ploštinského partyzánského oddílu František Kúdela se tehdy oné vzrušené porady osobně zúčastnil: "Nejdříve padl rozkaz, abychom se připravili k boji. Pak přicházely hlídky a všechny hlásily, že po zuby ozbrojených Němců je velmi mnoho, a že postupují i se psy ze všech stran. Velitel oddílu Grigorij Slepcev, podle mého názoru člověk – třeba ve srovnání s výbušnějším Murzinem – velmi uvážlivý, nás po zhodnocení docházejících zpráv svolal a posléze i upozornil na beznadějnost situace. Zdůraznil také, že nikdo z nás nesmí živý padnout do rukou nepříteli. I raněného kamaráda, kterého nelze ošetřit a dopravit do bezpečí, je třeba zastřelit. Zástupce velitele Alex po něm zdůraznil to, co jsme všichni tušili – že přímým střetem bychom fašistům potvrdili svou přítomnost na Ploštině i všude v okolí, a ti že by neváhali vyvraždit třeba veškeré obyvatelstvo Drnovic, Vysokého Pole i Tichova. Dokonce jsme pak jaksi hlasovali, což u partyzánů, kde platily silné velitelské pravomoci, nebylo běžné. Všemi hlasy se přijal návrh, abychom se pokusili o opatrný ústup a vyhnuli se střetnutí."

OSUD OBYVATEL PLOŠTINY TÍM BYL ROZHODNUT

Ti z nich, kteří přežili, se do minulosti vraceli jen neradi. A nikdy to nedokázali bez zachvění hlasu. Vzpomínky na utrpení jejich blízkých a sousedů zraňovaly. A pobuřovala je vzpomínka na zradu. Hitlerovci, a to partyzáni mohli jen tušit, nepotřebovali dalších důkazů o jejich zdejších působení a nápomoci obyvatel. Přiváděli si přece důkazy proti Ploštině s sebou: v podobě dvojice odrodilců.

Františka Šašinová je v této roli viděla na vlastní oči: "Utíkala jsem z pole domů, ale u naší ploštinské chalupy už stáli Němci. A pak jsem uviděla... a to se mi skoro zadržel dech... pak jsem zahlédla, jak František Machů, kterého jsme znali pod jménem Pospíšil, bere klíč od domu z domluveného místa nade dveřmi, a on o tom dobře věděl. Sledovala jsem, jak bere ten klíč, odemyká a pouští Němce dovnitř. Pochopila jsem, co to znamená. Že Machů i ten druhý, kteří toho o nás tolik vědí, jsou zrádci. Vždyť právě v naší chalupě byli Machů a Baťa po příchodu k partyzánům vyslýcháni. Proklínala jsem okamžik, kdy se jim dala důvěra. Věděla jsem, že oba před několika dny od oddílu utekli, ale nechtělo se mi uvěřit, že by tihle dva lidé, Češi, kteří hovořili stejným jazykem, sedávali s námi u stolu... že by tohle dokázali."

PLOŠTINA BYLA TEDY "DOBYTA"

A jak se zachovají "vítězové" bitvy, která bitvou nebyla? Nesnadno se tom vypráví. Pouze matný odraz skutečnosti dokáže postihnout nekomentovaný sled dílčích svědectví z tábora těch, co zabíjeli či pomáhali zabít, a jako protíváha k tomu vzpomínky místních lidí. Je to jen zlomek z obrazu utrpení. I zlomek z obrazu krutosti, vymknuté v agonii zlovolného řadu z jakékoli kontroly.

Úředník zlínského gestapa Augustin Ruber: "Skupina domů jménem Ploština byla obklíčena značnou vojenskou silou."

Václav K., příslušník kurzu při jednotce Josef: "Vlastní akce započala na znamení světelnou raketou."

František Šašina z ploštinského stavení číslo 49: "Měli jsme tři děti, třináctiletou dceru a desetiletá dvojčata Standu a Frantu. Sotva jsem se dozvěděl, že se k Ploštině stahují Němci, běžel jsem do chalupy, abych uklidil věci po partyzánech. Podařilo se mi leccos v lese schovat, utíkal jsem zpátky varovat děti, pak už mne ale sebrali. Měl jsem za sebou dva roky první světové války přímo na frontě, ale něco tak strašného jsem nikdy nezažil. Když nás zajali a hnali zpátky, snad jsem úplně ztratil vědomí. Strachem – nestydím se to říci. Strachem o rodinu, o děti i o sebe."

Oldřich Baťa: "Přikročilo se k výslechům zadržených a hlavně k domovním prohlídkám."

Anděla Zichová z čísla 23: "Kolem půl třetí jsem se ve světnici starala o tříměsíční dítě a byl se mnou i můj sedesátiletý otec. Vtrhlo dovnitř asi pět esesmanů. Ptali se po partyzánech. Nic jsme neřekli. Poté začali v bytě vše rozházovat, brali nám cenné předměty, jídlo a šatstvo. Uložené věci nosili ven za chalupu."

Václav K.: "Při prohlídkách jsme zjišťovali, zda uvnitř nejsou partyzáni, a snažili jsme se najít zbraně. Když se třeba hledalo něco v posteli, rozřezali jsme peřinu i slavníky a vše rozházeli. Nehleděli jsme na to, zda se něco rozbiže. Skutečným naším zájmem bylo však najít peníze, hodinky, prsteny a jiné cennosti, což jsme si ponechávali pro sebe. Připouštím, že pokud jsme narazili na námitky občanů, chovali jsme se hrubě. Z potravin jsme si brali hlavně slaninu a uzené maso. Vše ostatní jsme ničili."

Miroslav P.: "Mužské šatstvo jsme chystali k odvozu. Mělo se použít k plnění záškodnických úkolů v týlu Rudé armády."

A opět Václav K.: "Přestože jsme při prohlídkách nenašli ani náboje, ani partyzány či letáky, začalo se s postupným zapalováním jednotlivých usedlostí. Prakticky jsme si tím vyzkoušeli, jaké mají tyto granáty účinky."

Tehdy třináctiletá Božena Šašinová z Ploštiny: "Stačila jsem s oběma mladšími bratry uprchnout, protože otec nás včas varoval. Utíkali jsme přes lesy a slyšeli jsme zdálky střelbu a viděli ohně. Nahlas jsme všichni tři plakali. A pak tam za námi přiběhl pes, který patřil Němcům. Strašně jsme se ho báli, ale on nás jen očichal a vrátil se zpátky. Měl s námi větší soucit, než ti lidé v uniformách."

Pamětnice dění na Ploštině Anděla Zichová, jak ji autor tohoto vyprávění vyfotografoval v 80. letech minulého století. Poblíž místa, kde jsme tehdy stáli, ztratila paní Zichová v onom přízračném dubnovém dni posledního roku války otce, manžela, bratra, švagra a rodinu manželova bratrance.

Kriminální komisař gestapa Helmut Heinecke: "Stál jsem na horní cestě a viděl podpalování zdejších objektů. Od hořících usedlostí se zbraněmi v rukou hnali muži SS hlouček asi deseti českých lidí, kteří museli mít ruce založeny za hlavou. Když nás průvod míjel, přistoupil blíž náš agent Baťa a hovořil s kolegou Ruberem."

Augustin Ruber: "Zeptal jsem se ho, zda se jedná o osoby, které napomáhaly partyzánům. Odpověděl mi, že ano." Oldřich Baťa: "Je pravda, že u jednoho hořícího stavení jsem potvrdil, že jsme v něm jako partyzáni spali."

Osmdesátiletý Jan Stružka uvedl po válce ve výpovědi: "Vše jsem zapřel. Ale Machů ukázal na kabát, který jsem měl na sobě: 'Poznáváte mne a tenhle kabát?' Řekl jsem, že ne, ač to nebyla pravda. Ten teplý kabát jsem mu před časem jako partyzánovi sám dal, aby mu nebyla zima. Zapálili mi statek, ale nevím, proč mne na rozdíl od jiných nechali naživu. Asi jsem jim připadal příliš starý."

Augustin Ruber z gestapa: "Zadržené vesničany přivedli k horní skupině domů. Donutili je lehnout si obličejem k zemi."

Helmut Heinecke: "Nikterak jsem se dále nezajímal o tyto osoby a nevím tedy, jaký je vlastně postihl osud."

Postihl je, a u všeho přítomný komisař německé tajné policie to nemohl nevědět, osud tak krutý, jako kdyby ani nepatřil do poloviny osvíceného dvacátého století.

Deset ploštinských domů hořelo.

A v plamenech umírali i lidé.

Václav K. z jednotky Josef: "Vražďení začalo těsně po výsleších. Lidé byli zbiti do krve a někteří z nich donuceni vysvléknout se před popravou do spodního prádla."

Ploštinský pasekář František Šašina: "Když už domy hořely, Němci zlomyslně řekli, že nám dávají pět minut a pak půjdeme do ohně. Viděl jsem, že důstojníci si nalévají ukradenou slivovici a pít ukávají si. Neustále jsem přemýšlel o tom, jak se zachránit. Pak v jednom z hořících stavení cosi vybuchlo, mezi esesáky nastal zmatek a mně bylo jasné, že toho musím využít. A opravdu se mi ještě s Janem Polčákem z Drnovic podařilo odplazit se stranou

a Němcům utéci. Z kraje lesa jsem se potom se slzami v očích musel dívat, jak hoří dům, kde po léta žily generace našich předků."

Ladislav H.: "Exploze Němce rozzuřily. Začali křičet, že jsou to ukryté zbraně, munice a třaskaviny."

Jan Machů z Vysokého Pole: "Leželi jsme na zemi obličejem dolů, když se ozvala první detonace. Jeden z esesáků na nás začal řvát: ‚Auf!‘ Pak na nás napůl německy, napůl česky stále křičeli: ‚Vy tedy nic nevíte o zbraních, o partyzánech...!‘ Popadli mne za rameno, přistrčili k hořícímu stavení Františka Šašiny a nařídili: ‚Marš!‘ Nechtěl jsem čekat, až po mně střelí, a tak jsem vyraženým oknem skočil dovnitř. Upadl jsem na zem a před žárem a kouřem jsem si rukama chránil oči. Po chvíli jsem ucítil, že na mne něco spadlo. Byl to František Trčka, kterého vehnali dovnitř a zezadu zastřelili. Přímo na mém těle vykvrácel. Potom hodili dovnitř odjištěný granát, který dopadl kousek ode mne. Stačil jsem ho ještě před výbuchem uchopit a odhodit ho do sousední místnosti, kde explodoval. To už však začala padat sřeštní krytina a měl jsem strach, že se dům na mne zřítí."

Gestapák Augustin Ruber: "Pokud jsem si všiml, usmrcovali občany pouze příslušníci jednotek SS z Vizovic."

Komisař gestapa a poručík SS Helmut Heinecke: "Popírám, že bych komukoliv dal rozkaz k zabíjení civilistů."

Anděla Zichová: "Viděla jsem, jak vedou mého bratra i několik dalších chlapů z Ploštiny a poté je jako bezcenný dobytek ženou do ohně. Společně s otcem jsem utekla do lesa a držela v náručí dítě. Tatínek však náhle vykřikl: ‚Musím zachránit aspoň postroje!‘ Nenechal se zadržet ani mým pláčem či prosbami a rozběhl se k požáru. A už tam, stejně jako můj muž i bratr, zůstal a zahynul."

O život zatím v hořícím domě bojoval Jan Machů: "Vstal jsem ze země a létal mezi kouřem a plamenem jako netopýr. Vlezl jsem do komůrky, kde měli Šašinovi uložené brambory a hnojivo. Ze zoufalství jsem popadl motyky a zcela nesmyslně jsem se snažil někam prokopat. Začaly se hroutit i krovny. Nevěděl jsem, co si počít, a žár už se nedal vydržet."

Miroslav P. z jednotky Josef: "Poté, co došlo v jedné z chalup k výbuchům, přivedli ženu, která při výslechu neustále plakala. SS-oberscharführer Tutter, další z našich esesáckých velitelů Sonnberger a Emil H. poodešli bokem a radili se. Pak vydali rozkaz."

Václav K.: "Zblízka jsem to viděl. Ptali se té ženy, co bylo ukryto v zapálené stodole, z níž vycházel silný dým a odkud se ozývaly opakované detonace. Nerozuměl jsem, co jim odpovídala, protože stále naříkala. Zřejmě její zpovídání k ničemu kloudnému nevedlo, takže vyslychající Němec pokynul jednomu svobodníkovi z naší jednotky. Ten vzal ženu za rameno a řekl jí, aby mu tedy šla okolí stodoly blíže ukázat. Vrátil se za chvíli a nyní už byl sám. Řekl, že je hotová. Výstřel jsem slyšet nemohl, protože v celé obci se neustále ozývaly rány, výbuchy, křik a pláč."

Kdo byla ta, o které účastníci vraždění hovořili?

Anastázie Zichová, narozená 11. listopadu 1904 – jediná žena z ploštinských obětí.

A její smrtí ukončíme toto bolestiplné vyprávění.

Anebo ne, ponechme raději dnes již nežijícího Jana Machů, rolníka z Vysokého Pole, otce sedmi dětí, aby nám při desetiletí již vzdáleném osobním setkání přímo na místě této události dovyprávěl svůj příběh: "Mlely se ve mně všelijaké pocity. Nechtělo se mi umřít jen proto, že o tom zabijáci, co sem přišli, prostě jen tak z vlastní vůle rozhodli. Nevzdával jsem se – z touhy po životě, i jaksi jim navzdory. Stále jsem hledal nějaký způsob záchranu. Něco se přece musí najít, říkal jsem si. A když už pak na mně téměř chytil oblek, popadl jsem kus plechu a jako primitivní kryt jsem si ho dal na hlavu. Pak jsem vrazil přímo do plamenů směrem, kde jsem tušil dveře. Náhodou jsem se střelil a podařilo se mi dveře otevřít či vyvrátit. Ani vlastně

nevím, jak jsem se dostal ven. Uhasil jsem na sobě oheň v močůvce a dokutálel jsem se polomrtvý hrůzou a únavou na cestičku ke kapličce, kde našťestí nestála žádná z německých hlídek. Až po chvíli jsem se odplazil dál do lesa. Hluboké popáleniny na lokti jsem přitom snad ani necítil. A pak jsem tam někde v horách celé hodiny běhal jako šílený. Domů do Vysokého Pole jsem se odvážil vrátit až kolem půlnoci. Samozřejmě jsem byl rád, že jsem vyvázl, ale strašně mě ranilo, když jsem se dozvěděl, že se totéž nepodařilo synovci Františkovi, kterého při svém postupu na Ploštinu sebrali společně se mnou. Jeho zabili a upálili. A bylo mu pouze jedenadvacet let."

ČTVRTEK 19. DUBNA 1945 SE BLÍŽIL K ZÁVĚRU

Čtyřicet hodin uplynulo od chvíle, kdy na dvoře vizevické školy nastoupili frekventanti záškodnického německo-slovenského kurzu při jednotce Josef a z úst svého instruktora SS-oberstführera Kurta Wernera Tuttera slyšeli – zřejmě poprvé v životě – jméno pasekářské osady Ploština. Tehdy se o protipartyzánské zastrašovací akci mluvilo v budoucím čase, nyní už se o ní mohlo, u katů i jejich obětí, hovořit jako o minulosti.

Františka Šašinová: "Když všechno skončilo a Němci i ti ostatní odtáhli, byli jsme – já a můj muž – živí. Jenže co děti?! Nic jsme o nich nevěděli. Vrátili jsme se k našemu dohořívajícímu stavení a prohlíželi k nepoznání spálené pozůstatky těch, kteří tam zahynuli. A o jednom z těch těl jsme si mysleli, že je to naše dcera Božena..."

Božena Šašinová: "Našťestí to dopadlo jinak a pro naši rodinu lépe. Dostala jsem se s bratry při útěku až někam pod horu Klášťov. Dočiče nás zatím marně sháněli, všude se vyptávali, nešťastní a s pláčem. Ani neumím běžnými slovy popsat, jaké to pak bylo v jednom domě ve Vysokém Poli, kde jsme se konečně našli... jaké to bylo setkání."

Svědectví rolníka Josefa Trčky, v té době příslušníka partyzánské oddílu: "Bylo nás jen pár a měli jsme úkryt na vyvýšeném místě nad Ploštinou. Snad si dovedete představit, jak nám bylo, když jsme museli nečinně sledovat, co se děje. Co chvíli chtěl někdo z nás spustit palbu, ale v obavě o další životy místních lidí jsme jeden druhého držovali a varovali před neuváženými kroky. I když už potom fašisté odtáhli, stále se ozýval zoufale bolestný nářek, který mi až do smrti bude znít v uších. Snad sám Bůh to musel slyšet, vždyť k valašskému nebi, ke kterému stoupaly plameny a dým, je od Ploštiny tak blízko..."

O tom, co slyšel Bůh, si těžko lze učinit představu..

Ale u mužů z hitlerovské trestní výpravy se dá předpokládat, že nic neslyšeli. Přesněji: nechtěli slyšet. Skoro až překotně – jak přiznává ve své poválečné výpovědi později popravený konfident zlínského gestapa Oldřich Baťa – opouštěli místa, kde za jejich zády zůstávala zkáza a slzy: "Při návratu se neudržovala žádná organizace pochodu, šli jsme v hloučcích a rychle, protože jsme vzájemně mezi sebou neskrývali obavy z partyzánů. Doprovázelo nás asi osm náhodně zadržovaných místních lidí, kteří nám museli nést rance s odcizeným šatstvem a potravinami. Příslušníci SS a gestapa se mezitím již dostali do povznesené nálady po alkoholu, který v chalupách ukořistili, chovali se výbojně a dávali najevo svůj hrdinský čin – vypálení Ploštiny.

Ještě alibističtěji se při výslechu v srpnu 1946 vyjadřoval důstojník SS a kriminální komisař z gestapa ve Zlíně Helmut Heinecke: "Sešli jsme od Ploštiny dolů na silnici a čekali na auta. Když vozy přijely, bez rozloučení jsem nasedl a odjel. Měl jsem s veliteli speciálních jednotek SS z Vizovic již předtím ostrou debatu o bezúčelnosti krutého postupu, jehož jsem se stal na Ploštině svědkem. Označil jsem toto jednání za nevojenské. Odbyli mne, abych se do toho nepletl, protože mají pro podobné situace přesné

instrukce a plné moci. Prosím, aby se vše, co o svých oprávněných protestech jako bývalý státní úředník uvádím, zaprotokolovalo."

Václav K. z jednotky Josef: "Spěchali jsme z Ploštiny kromě jiného také proto, že jsme měli hlad a doufali jsme, že se budeme moci konečně najíst, protože během celé operace na to nebyl čas a nikdo se o nás v tom směru nestaral. Naši instruktoři a velitelé cestou opakovaně říkali, že to, co se stalo, je prostě vyhlazovací způsob protipartyzánské boje, a abychom si vše dobře zapamatovali."

Snad si zapamatovali: byla to velmi názorná lekce.

Doslova škola krve a plamenů.

A její závěr?

Stejně zruďný jako vše předchozí. Ve Vizovicích i ve Zlíně se z nakradeného jídla konala hostina supů, přičemž ještě před rozchodem těchto dvou skupin došlo v Zádveřicích k tahanicím o tyto věci a je protokolárně zaznamenán případ, kdy se esesák s gestapákem porvali o tříkilový kus slaniny. "Drůbež jsme si ve Vizovicích upekli," vypověděl jeden z kurzistů od jednotky Josef, "kromě toho jsem osobně dostal chléb, sádlo a kus salámu." Podobně vypovídal v srpnu 1945 i "protestující" kriminální komisař gestapa Helmut Heinecke: "Moje skupina si do Zlína přivezla několik slepic, králíků a snad i dva větší kusy masa, vše jsme pak v místnostech služebny společně snědli."

Vrahové se rvali o kořist a hodovali.

Na Ploštině se zatím zvedal k nebi kouř z dohořívajících domů.

Kouřové znamení zla.

Sčítali tu oběti. Shořelo deset domů a zmařeno bylo celkem sedmadvacet lidských životů, přičemž někteří z pasekářů byli upáleni zaživa.

TAKOVÝ TO BYL ČTVRTEK 19. DUBNA 1945

A ve vzduchu se nad všemi a vším vznášel pach zneklidňujících myšlenek:

Co bude dál?

Už je konec přívalu hrůz?

Ne, bohužel ne, nebyl to ještě konec. Pohřeb ploštinských obětí se konal v pondělí 23. dubna na hřbitově v Újezdě u Vizovic. "Modlili jsme se za účasti velkého množství občanstva z celého okolí nad rakvemi svých blízkých, sousedů i známých," vzpomíná Stanislav Machů z Vysokého Pole, "a neměli jsme ani nejmenší tušení o tom, že právě v těch okamžicích se na druhé straně Vizovických vrchů, tam, kde leží vesnice Prlov, odehrává další a stejně krutá tragédie."

PLOŠTINA – ČAS JAKO KDYBY TU LECCOS SMAZAL A LECCOS NE

Když jsem byl v těchto místech před řadou desetiletí poprvé a vše zde ještě vypadalo jinak, než je tomu dnes, opakovaně jsem se stal svědkem toho, jak z lesa až přímo ke stolu ve světnici zdejší rodiny Šašinových přicházela srnka jménem Honzík. Přítulná, důvěřivá k lidské ruce, z níž slízávala cukr. Důvěřivá snad proto, že její mladý život poznamenávala jen setkávání s dobrými lidmi. Že dosud nikdy nepoznala onu odvrácenou stranu člověčí tváře, právě tady na Ploštině kdysi tak názorně předvednou. Když jste srnku pohladili, pár vteřin zůstaly v její jemné srsti tmavé stopy vašich prstů, pak zmizely.

Vnímal jsem v tom tam na Ploštině, vskutku v blízkosti nebe, až jakousi nadčasovou a naddějinnou symboliku.

Ale čeho by to měl být symbol?

Nepřípustného zapomínání? Či naopak pokorného a úctyplného nezapomínání? Spravedlivého soudu nepodplatitelné věčnosti?

Nechť si čtenář zvolí, je to jeho výsostné právo.

Vypálené zákřovské stavení Františka Švarce

/ 2 /

ZÁKŘOVSKÁ TRAGEDIE

Zaposlouchejme se, prosím, do melodie slov.

Tršice.

Zákřov.

Dolní a Velký Újezd.

A pak najednou v příčinné souvislosti s vyjmenovanými názvy moravských obcí zvukový náraz, jako když obrněný vůz prorazí přes hradbu mladých stromů na ztišlou lesní paseku: Feuermittel. Vyslovte nahlas a s důrazem: Feuermittel! V překladu cosi jako rozněcovadlo, rozpalovač, prostě prostředek k podnícení ohně. Vskutku příznačné krycí označení pro speciální ozbrojenou jednotku, jejíž bezohledné nasazení lze jen s velkou nadsázkou označit za bojové. Spíš se nabízejí přídavná jména dotýkající se vražd, svěvolného týrání, krádeží a rabování.

Však se o tom mnohé již brzy dozvíme.

**BŘEZNOVÉ A JEŠTĚ POCÍTELNĚJI
PAK DUBNOVÉ DNY ROKU 1945
BYLY ČASEM ČEKÁNÍ**

Kdy...?

Když už konečně...?!

Východní Moravy, v našem příběhu jde jmenovitě o prostor vymezený pomyslným trojúhelníkem Olomouc – Přerov – Hranice, se tato otázka týkala s naléhavostí úderů na

kovadlinu. Čtvrtého dubna vstoupila Sovětská armáda do Bratislavy. Jedenáctého dubna byl v rámci masivního tlaku Sovětů od Slovenska směrem na Brno osvobozen Hodonín.

Stačilo se nyní zahledět na mapu.

No ano, kdekdto se tehdy díval na mapu.

Občané stále ještě okupovaných oblastí Moravy a Čech, stejně jako operační štáby obou válčících stran. S pocity samozřejmě naprosto odlišnými. Na straně těch, kteří se setrvačností podobající se pohybu na nakloněné rovině vedli boj, o němž si většinou již ani nemohli myslet, byť se to nahlas vyslovovat neodvažovali, že v něm mohou ještě zvítězit, rostla nervozita. Plánování ústupových operací si svou složitostí v ničem nezadá s přípravami frontálního útoku, a to tu ještě navíc bývá přítomen rozkladný a zlobnou nenávisť vyvolávající prvek strachu z budoucna a propastného zklamání.

Předurčili nás přece k trvalým vítězstvím – proč tomu tedy tak není?

Proč nás úprkem ženou před sebou ti, jimiž nás naši vůdcové učili opovrhovat jako neschopnými podlidmi?

Proč oblasti, jež jsme na jaře 1939 – bože, jak se ten čas zdá skoro až vesmírně vzdálený! – majetnický

prohlásili za Protektorát Čechy a Morava, musíme dnes označovat za ohroženou bojovou zónu?

Spousta otázek, žádné smysluplné odpovědi.

A ještě k tomu hitlerovce kromě všech těchto nejistot obtěžovali všudypřítomní partyzáni! Tedy ti, které ve své korespondenci zásadně nazývali bandami. Jakmile byla východní část Moravy prohlášena za operační území Schörnerovy skupiny armád Mitte (Střed), týkalo se zesílené tlaku vůči partyzánům a jejich podporovatelům z řad místního obyvatelstva mnoho nejrůznějších opatření. Ze Slovenska se do Přerova urychleně přemístilo velitelství týlových komunikací a spojů, označované kódovým pojmem Korüick 551 a podřízené veliteli týlových jednotek generálporučíku Braunerovi. Padlo jasné rozhodnutí: všechny hlavní i náhradní přepravní tepny k zásobování fronty i k případnému ústupu jednotek je třeba udržet v nerušeném provozu.

A to dle zostřených hledisek, tedy za každou cenu!

Podle zaprotokolovaného svědectví po válce zadržného a souzeného přerovského gestapáka Gepperta se generál Brauner vyjádřil v tom smyslu, že "každý civilista, který bude v operačním území zadržen se zbraní v ruce, musí být bez jakéhokoliv dalšího řízení zastřelen". Velitelství 551, jemuž velel generál Schneider, navázalo operativní součinnost s místními složkami bezpečnostních služeb, především německých a dva maďarské bezpečnostní prapory. A kromě toho také speciální, velmi speciální jednotku, o níž se v tajném dálnopisu číslo 2024, odeslaném z řídicí úřadovny gestapa v Brně, stroze uvádí:

"Podle sdělení pobočky Přerov dorazil 12. dubna 1945 do přerovského služebního obvodu kozácký prapor 574 (krycí jméno Feuermittel) tvořený třemi eskadronami (švadronami). Stanovištěm štábu a 1. švadrony se stal Velký Újezd, okres Hranice na Moravě, 2. švadrona je

umístěna v Dolním Újezdě a částečně ve Staměřicích a 3. švadrona ve Výklekách. Průměrná síla jedné eskadrony asi 150 mužů. Velitel kapitán Panin (Rus). Německý spojovací důstojník kapitán Dittrich... Prapor až do nasazení podléhá polnímu velitelství 551 v Přerově. Úkol: potírání band, čištění Oderských vrchů od band, zajištění přísunové silnice Olomouc – Lipník – Hranice na Moravě. Spojení a spolupráce s pobočkou gestapa a oddílem ke zvláštnímu použití je zařízeno."

KOZÁCI?

KDE SE VZALI KOZÁCI NA VÝCHODNÍ MORAVĚ?

Tot' pozoruhodná a také neobyčejně krvavá historie.

Podle německých armádních a bezpečnostních zdrojů, k nimž pronikl zejména historik Oldřich Sládek, stál u zrodu těchto ostře protisovětsky orientovaných jednotek plukovník wehrmachtu Helmuth von Pannwitz. Ctižádostivý oficír šlechtického původu si s pomocí svých kontaktů do nejvyšších kruhů říše vymohl, že ho říšský vůdce SS Heinrich Himmler již 8. listopadu 1942, tedy v době, kdy se blížila k vyvrcholení bitva o Stalingrad, jmenoval velitelem "všech kozáckých formací". O tři měsíce později bylo početné hitlerovské armádní uskupení, soustředěné u Stalingradu, sevřeno do kleští a donuceno kapitulovat.

Období vítězného "bleskového tažení" tím skončilo.

Započala naopak éra postupného vytlačování hitlerovců ze sovětského území provázená citelnými ztrátami. Každý, kdo byl ochoten jim v dané situaci jakkoli pomoci, se hodil. A to včetně svérázné kozácké pospolitosti, jejíž část se nikdy nesmířila se sovětským režimem a udržovala si své zastoupení i v zahraničním exilu. Nyní nadešel čas přejít od slov k činům. Z podnětu říšského ministerstva pro východní oblasti, v jehož čele stál fanatický nacista Alfred Rosenberg, vznikl Donský kozácký výbor, jemuž bylo uloženo – spolu s příslibem značných kozáckých privilegií po vítězném konci války – zformovat jednotky, které by byly určeny hlavně k působení na nemilosrdným způsobem vedené protipartyzánské frontě. Velitelem 1. kozácké divize se v červnu 1943 stal Helmuth von Pannwitz, nyní už povýšený na generálmajora. Výcvikový prostor se zřídil v Berdičevě na Ukrajině a již brzy poté se jednotlivé kozácké prapory vydaly k plnění svých zlověstných úkolů. Některé do Itálie, jiné do Chorvatska, ostatní na další místa rozbořeného kontinentu.

Nás pochopitelně ze všech nejvíc zajímá prapor 574.

Ten, jemuž velel kapitán Panin.

Ten, jemuž přidělili mnohé naznačující krycí označení Feuermittel – a vírem války bude posléze zahrán až do Tršic a Zákřova.

Vražedný protipartyzánský křest si příslušníci praporu odbyli v prostoru Vinnice, Voronovice a Chodorov na Ukrajině. Poté vedla jejich ústupová cesta, lemovaná čím dál větším počtem mrtvých, směrem na západ. V září 1944 prošli Dukelským průsmykem, poté působili na Slovensku a když se fronta znovu pohnula, dostali se na Moravu, kde jim krátce poté – jak o tom svědčí již citovaný dokument z archivu gestapa – byly svěřeny úkoly k vyostřenému protipartyzánskému působení na Přerovsku. Přesunuli se tudíž do Velkého Újezda, Dolního Újezda, Staměřic a Výklek.

Otrlí aktéři blížícího se dramatu se ocitli na scéně.

A započali se chovat tak, jak byli zvyklí.

Pobouřilo to dokonce i šéfa přerovského gestapa SS-obersturmführera Streita, který v poválečném výslechu uvedl: "O příchodu kozáků do Velkého Újezda jsem se dozvěděl z četnické stanice v Tršicích, která hlásila, že kozácké oddíly plní nejen přímo v samotných Tršicích, ale i v okolních obcích. Toto jednání má negativní odezvu u obyvatelstva, což za dané vypjaté situace rozhodně není v našem zájmu." Společně s hranickým hejtmanem Jesch-

kem se rozhodli situaci aspoň částečně zklidnit a přijeli na poradu do kozáckého štábu ve vesnici Velký Újezd, jíž se zúčastnili i styční důstojníci z různých německých posádek v dané oblasti, k níž se přibližovala fronta. Samozřejmě, že hlavním smyslem velkoújezdského rokování nebylo umravňování kozáků, kteří prostě jen dali najevo, že jejich zásobování bylo vždy řešeno tímto svépomocným způsobem, což jim nadřízené německé štáby až dosud tolerovaly. Tím debata na toto téma skončila a do zápisu se dostala jen neurčitě znějící věta, že na "vyživovací a ubytovací nároky kozáckého praporu 574 budou přispívat okolní obce".

Odškrnuto jako vyřízený bod.

Vzápětí se přešlo k tomu podstatnému.

Prapor 574 sem byl štábní cestou přivolan, aby pomohl rázným způsobem potlačit zdejší partyzánskou činnost, zejména se to týkalo velmi aktivního oddílu s názvem Juraj, který operoval v prostoru Olomouc – Přerov – Lipník nad Bečvou a který zejména svými útoky na komunikační síť a přepadáváním vojenských kolon působil značné obtíže. Nezanedbatelný byl v této souvislosti také ohlas, které měly tyto akce mezi radikalizujícím se místním obyvatelstvem.

"S tím si poradíme," sebevědomě prohlásil kapitán Panin.

Odmítl pak další vojenskou a policejní výpomoc a dal najevo, že jsou zvyklí jednat samostatně a nemají rádi, když jim někdo cokoli nařizuje. Postačilo by jim prý pouze přidělení jednoho či dvou specialistů z gestapa, kteří by je jako poradci dopodrobna zavedli do zdejší situace.

Požadavek splnil SS-obersturmführer Karl Streit obratem.

Hned po návratu do Přerova vybral dva muže.

Kriminální asistenti Ernst Geppert a Josef Hykade patřili mezi prototypy gestapácké nátury – a tím, že je Streit navrhl k tomuto úkolu, předurčil i jejich příští osudy: oba klíčovými způsobem ovlivní blížící se zákřovský masakr a oba za to, na rozdíl od jiných, ponosou hrdelní odpovědnost.

Přibližme si jejich životopisy.

Ernst Geppert se narodil v prosinci 1912 v Berlíně a již v říjnu 1938, tedy v době, kdy ostudná mnichovská konference přičkla naše pohraničí Německu, nastoupil ke gestapu, tedy tajné státní policii. Působil v Postupimi, Berlíně, Vídní, na Slovensku, v Kroměříži, Prostějově a následně pak v Přerově. Rok 1944 prožil u týlových a bezpečnostních složek na východní frontě, kde se podílel na několika vyhlazovacích operacích. V prosinci 1944 se SS-obersturmführer Geppert – "obohacen mnoha cennými zkušenostmi" – vrátil do Přerova, kde ho v polovině dubna 1945 čekalo přidělení ke kozáckému praporu Feuermittel. Služební kariéra o rok staršího Josefa Hykadeho, český jazyk dobře ovládajícího rodáka z Olomouce, původním povoláním holičského pomocníka, byl o něco jednodušší: sloužil u gestapa "pouze" v Brně, v okolí Budapešti a pak v Olomouci a Přerově, ale zato ve všech případech, jež mu byly svěřeny, uplatňoval extrémně krutý, ba až přímo sadistický způsob vyšetřování.

Oba pověřenci se okamžitě vydali do Vysokého Újezda.

Dohodli se s podobně smýšlejícími veliteli kozáckého praporu Feuermittel a úder proti partyzánskému oddílu Juraj a jeho pomocníkům mohl započít.

O ODDÍLU JURAJ PLATÍ TOTÉŽ, CO O MNOHA PODOBNÝCH

Začínalo se z mála, často téměř z ničeho, od jednoho odhodlaného jedince k druhému, a síla rostla v přímé úměře s časem. V tomto případě stál u zrodu Josef Jakeš z Březiny u Tišnova, který při své odbojové činnosti používal krycí jméno Juraj, jež se pak později vztáhlo i na celou skupinu. Zpočátku, a to dokonce již od roku 1941, se jednalo hlavně o budování úkrytů pro pronásledované vlastence a získávání

Zákrorská tragédie 18.4.1945 - 20.4.1945

Stelelá zvonice

Dům Fr. Švarce

18.4.1945 přepaden Zákror
němea. gestapáky a vlasovci. Pancéřovou
pěší zapálili usedlost Fr. Švarce,
zatkli 22 mužů, 3 z nich byli pak
propuštěni.

Místo upálení -
ohavné kůly lesní boudy

20.4.1945 odvezli ztýrané muže
a hochy do lesa u Kyjanice, kde
je naházeli do malé dřevěné boudy,
polili hořlavinou, boudu obložili suchým
dřevím a všechny zde za živa
upálili. Jejich křik a sténání bylo slyšet
až v blízké pile v Kyjanici.

Fr. Jan Čech
zákrorský úřad, str. 6

Němci z Ranošova
vyhrabují pozůstatky obětí

a ukrývání zbraní, munice a dalšího bojového materiálu. K vyšší formě činnosti přispěl v roce 1944 Jakešův kontakt s Rudolfem Procházkou, který byl spolu s jinými jako odbojový a politický organizátor vyškolen v Sovětském svazu a poté vysazen nad územím protektorátu, kde se posléze stal velitelem partyzánského oddílu Prokop Holý. Z Procházkova podnětu přijal Jakeš do svého vznikajícího celku uprchlé sovětské válečné zajatce G. N. Dimitrijeva a A. T. Makajeva, současně začal získávat další spolubojovníky, v lednu 1945 například z mladých lidí, kteří byli poslání na zákopové práce v okolí Olomouce.

Oddíl Juraj se mochostranně rozrůstal.

Navázal také spojení s některými dalšími partyzánskými a odbojovými celky, mimo jiné s Radou tří – Deltou a Murzinovou 1. čs. partyzánskou brigádou Jana Žižky. V prostoru Olomouc – Přerov – Lipník nad Bečvou poté jeho příslušníci uskutečnili stupňující se řadu akcí, na silnicích docházelo k přepadům německých kolon, podařilo se jim přerušit důležitý spojovací kabel wehrmachtu, všemi způsoby šířili výzvy k masovému odporu proti okupantům.

Hitlerovce takový stav dění pochopitelně znepokojoval.

"Tady někde bude zřejmě jejich operační centrum," hodnotili situaci při narychlo svolané operační poradě bezpečnostního štábu – a nad mapou zakroužila tužka.

Její hrot se dotkl Tršic.

"Nesmíme otálet," rozhodli se.

A také neotáleli: v březnu 1945 byla právě do Tršic vyslána 1. rota policejního pluku SS 21. Úkol: zlikvidovat partyzánský oddíl Juraj a potrestat ty, kteří s ním spolupracovali. Muži z velení, štábu a jednoho ze stíhacích oddílů obsadili zdejší školu a učinili z ní svou základnu. Započali s prohledáváním okolního terénu, vyslali tam průzkumné agenty, vyslýchali občany a zastrašováním i sliby se snažili získat mezi nimi donašeče. Přes všechnu snahu se esesácká policejní rota nedobrala žádných viditelných úspěchů, takže po několika týdnech došlo k jejímu odvolání.

Ale to již skončil březen a započal osudný duben.

Situace se vyhrcovala.

Oddíl Juraj nejenže neustával ve svých akcích, ale i vystupňoval přístup ke svým pronásledovatelům. Na sklonku prvního dubnového týdne zajali partyzáni v lesním prostoru dva podezřelé muže. Jeden z nich hovořil rusky a vydával se za uprchlého válečného zajatce, druhým byl Němec, který tvrdil, že dezertoval od své jednotky a nemíní prý již v prohrané válce nasazovat život za Hitlera. Partyzáni, poučení řadou zkušeností s nacistickými provokatéry, měli samozřejmě daleko k postoji lehkomyšlné důvěry a oba muže nejenže znovu a znovu vyslýchali, ale také je podrobili zacílené osobní prohlídce, při níž – údajně – našli na kusu látky do oděvu zašité potvrzení o příslušnosti k německým bezpečnostním složkám. Rozsudek měl poté jednoznačnou podobu a nebylo vůči němu odvolání: oba muži byli 5. dubna zastřeleni. Zhruba v téže době došlo k dalšímu incidentu. Partyzáni se zmocnili protektorátního správce panství a lesmistra Iva Stolbu z Veselíčka, který byl také velitelem místního volkssturmu, tedy hitlerovské domobrany. Vyzvali ho, aby se s nimi odebral do ranošovského skladiště, odkud chtěli získat zbraně, jichž stále měli nedostatek. Některému ze Stolbových lidí se však podařilo tajně zatelefonovat na nejbližší německé velitelství. K pile, kde se vše odehrávalo, se brzy poté začala sjíždět vojenská auta. Stolba toho využil, začal hlasitě volat o pomoc – a umlčel ho až dobře mířený výstřel ze zbraně jednoho z partyzánů.

Již tohle vše bylo pro Němce hrozenou rukavicí.

Bojovníci z oddílu Juraj se s tím však nespokojili.

Devátého dubna uspořádali veřejné protinacistické vystoupení přímo na návsi v Přestavlkách. V následujících dnech přepadli a pokusili se odzbrojit četnickou stanicí a německý destruční oddíl ve Velkém Újezdě, což se tak zcela nepodařilo. Úspěšnější byli ve Vacanovicích a také v Tršicích, kde nejenže odebrali četníkům jejich výzbroj,

ale dovolili si i přerušit filmové představení v místním kině a pronést tu k divákům burčující projev.

Pohár hitlerovského zneklidnění tím přetekl.

Vycítit to lze ze značně podrážděné korespondence mezi jednotlivými složkami německých branných sil i represivních složek, přičemž výsledek tohoto dohadování již známe: do dané oblasti bude okamžitě přesunut drsně jednající a s gestapem úzce spolupracující kozácký prapor 574.

Krycí jméno Feuermittel.

Za značně zlomyslnou shodu náhod lze považovat skutečnost, že ke změně operačního terénu se v téže době chystali i velitelé oddílů Juraj, tedy Josef Jakeš a Anatolij Anankin, kteří měli až dosud svou štábní základnu v bunkru nacházejícím se severně od Staměřic. V Zákřově se uskutečnila tajná noční schůzka Jakeše a Anankina se spojkou od Dajana Bajanoviče Murzina, velitele silné 1. čs. partyzánské brigády Jana Žižky, který z titulu svých vyšších rozhodovacích pravomocí, posvěcených řídicími štáby Sovětské armády, určil oddílů Juraj nové působiště na Drahanské vrchovině s tím, že je třeba tam přejít okamžitě.

Oddíl Juraj se tedy na Tršicku s kozáky jaksi minul.

K čemuž lze připojit jen povzdech, který si dnes – na rozdíl od časů dřívějších – můžeme dovolit:

Partyzánská jednotka se mohla přesunout jinam.

Občané obcí, o nichž hitlerovci a jejich násilničtí nádeníci začali prohlašovat, že partyzány živili a všemožně podporovali, pročejž je třeba za to náležitě trestat, se nikam odsunout nemohli.

"PROBOHA, PŘIJELI VLASOVCI!" ŠLA ZPRÁVA KRAJEM

Nuže, nebylo to zcela přesné.

Speciální kozácké oddíly, vycvičené především k brutálnímu potlačování partyzánské a odbojového hnutí, byly sice počátkem roku 1945, tedy již před prahem válečné katastrofy, opravdu začleněny do formální struktury Vlasovovy Ruské osvoboditelské armády (ROA). Prameno to však měnilo na tom, že i nadále je ke svým účelům, zejména v oblastech, k nimž se blížila fronta, využívaly jednotlivé složky SS, tedy především gestapo.

Bylo tomu tak i s praporem Feuermittel.

Vždyť přece již víme, že štáb jeho velitele kapitána Panina, který se usadil ve Velkém Újezdě, posílili v polovině dubna 1945 "specialisté" z přerovského gestapa Ernst Geppert a Josef Hykade. Okamžitě také došlo k dohodě o dalším postupu. Při poválečném procesu s Josefem Hykadem vypovídal jako svědek i příslušník kozáckého praporu, jehož totožnost – zřejmě v zájmu dalšího zpravodajského využití – nebyla upřesněna. "Padlo velitelské rozhodnutí," sdělil svědek, "že budou bezodkladně vyslány do terénu skupinky, které se pokusí navázat spojení s partyzány pomocí legendy, že se tito muži budou vydávat za ruské parašutisty." Velitelem akce byl určen poručík Čornyj. První pokus v okolí Velkého Újezda se nezdařil a rozvědčící za to byli svými nadřízenými zkritizováni. Následujícího dne byl průzkum nasměrován k Tršicím a především k Zákřovu.

A "uspěl".

Uvozovky sem patří zcela právem.

Poručík Čornyj a Ernst Geppert z gestapa totiž po návratu do štábu ne pouze jen s nadsázkou, ale přímo lživě vylíčili obec Zákřov jako centrum partyzánské podpory a dodali i možná lstí, či s pomocí místních konfidentů získaný jmenný seznam lidí, kteří by se na této nepřátelské činnosti měli tak či onak podílet. Podobně znějící hlášení předložili také ústředně přerovského gestapa.

Byl 18. duben 1945.

Válečné drama na evropské půdě v tom čase vrcholilo.

Zprávy z fronty nepřinášely znervóznělým hitlerovcům

i těm, kteří se s nimi spojili, nic povzbudivého, tlačil je tudíž čas a tak velitel praporu Feuermittel kapitán Panin po poradě se svými německými poradci usoudil, že ve vysílání dalších provokatérů již není třeba pokračovat.

"Udeříme!" rozhodl.

"Kdy?"

"Ještě dnes večer."

Rozdělil většinou část svého praporu na tři roty. Dvě z nich měly prostor neprodyšně obklíčit, třetí byla určena k přímému zásahu ve vesnici. Nevelký Zákřov, kde bylo při sčítání lidu v roce 1921 zaneseno do seznamů 94 žen a 86 mužů vesměs římskokatolického náboženského vyznání, se ocitl ve smrtelném nebezpečí. Panin totiž svůj nástupní rozkaz doprovodil údajným pokynem velitele skupiny armád Mitte polního maršála Ferdinanda Schörnera, že "pokud dojde v obci, která prokazatelně podporuje bandy, k přímé přestřelce s ozbrojenými příslušníky těchto band, musí být vesnice pro výstrahu zapálena, veškeré obyvatelstvo vyvražďeno a majetek zrekvírován". Jednotky praporu 574 v počtu asi čtyř set mužů se po setmění začaly přes Výkleky stahovat k Zákřovu. "Byli vyzbrojeni jako do frontového boje," vypověděl o tom při poválečném výslechu v Olomouci gestapák Josef Hykade, který se akce osobně zúčastnil, "měli s sebou těžké i lehké kulometry, granáty, pancéřové pěsti a pistole. Poté, co dokončili obklíčování obce a zaujali palebná postavení proti Zákřovu, vystřelil poručík Čornyj světelnou raketu, což bylo znamení pro zahájení operace."

Kozácký prapor Feuermittel, z jehož činů se skuteční nositelé hrdých kozáckých tradic museli obracet ve svých hrobech, zaútočil.

PRVNÍ VÝSTŘELY PADLY PATNÁCT MINUT PŘED DVAADVACÁTOU HODINOU

A nebyly namířeny proti partyzánům.

Spíš tomu bylo svým způsobem naopak. Rozhodnutím nejvyššího představitele nacistické moci na protektorátním území, jímž byl státní ministr Karl Hermann Frank, se totiž starostům obcí nařizovalo, aby tam, kde "hrozí nebezpečí od band", zřizovali z řad spolehlivých občanů neozbrojené noční hlídky. Právě proti takové hlídce kozáci namířili svou palbu. Možná opravdu v domnění, že jde o partyzány, možná – to spíš – jen proto, že se jim prostě zachtělo po někom střítet. A aby beze zbytku naplnili obsah svého krycího jména, dotýkajícího se ohně, pancéřovou pěstí podpálili jednu ze zákřovských usedlostí. Pak vcelku snadno, protože jim nikdo nekladl odpor, dorazili do vesnice a začali rabovat v domech, krást vše, co se jim mohlo hodit, a trýznit každého, kdo se jim tak či onak připlétl do cesty.

Partyzána nenašli žádného.

Ani v noci, ani potom ve dne.

Ale přece jen dopadli v Zákřově ty, které mohli ve své zvrhlé logice považovat za kořist: ukrývající se židovskou rodinu Wolfových.

Ale o tom více až později...

"Při přepadu Zákřova," vypráví o této noci kronika blízké obce Tršice, "uprchl vraty hořčího stavení Františka Švarce občan Drahoslav Ohera a ukryl se v sousedním stavení Oldřicha Ohery pod lávkou v kuchyni, kde přikrytý kožichem ležel, když vtrhla do tohoto domu ozbrojená horda. Jejím velitel rozkázal mladému Židovi Wolfovi, aby k němu přistoupil, a když ten tak neučinil, byl popadnut za vlasy a táhnut ven. Wolf mával rukama a přitom náhodou vyrazil veliteli lístek, který dopadl na zem k lávce, kde jej skrytý Ohera sebral. Byla na něm inkoustem vyznačena jména zákřovských občanů v počtu osmnáct. Ztrátou tohoto lístku pozbyli gestapáci a vlasovci další informace. Proto bylo ze Zákřova odvečeno jen jedenáct osob. Pisatel jmen na lístku byl velmi dobře seznámen

s poměry v Zákřově, protože jména psal podle pořadí jednotlivých stavení."

Kdo byl autorem či aspoň spoluautorem tohoto lístku?

Otázka, která se při poválečném vyšetřování mnohokrát probírala, padala různá podezření, řešily to i soudy, ale nikdy se nedošlo k nezpochybnitelným závěrům, které bychom i dnes, pod příkrovem času, mohli považovat za natolik spolehlivé, abychom je navždy vytesali do odporlivého kamene prokázané viny.

"... ze Zákřova odvečeno jen jedenáct osob," uvádí kronika.

Nebylo tomu přesně tak.

Je však pochopitelné, že tršický kronikář, sepisující svůj záznam v dozvucích vzrušené doby a jen na základě ústních a těžko ověřitelných zdrojů, se mohl mýlit.

A navíc: číslovka jedenáct tu opravdu sehrává svou osudovou roli. Jedenáct mužů přímo ze Zákřova se stane za necelou půlstovku hodin obětí vražedného finále tohoto dramatu, ostatní pocházeli z Tršic, Doloplaz, Velké Bystřice a dalších míst. Při přepadu obce však kozáci a u všeho přítomní a dění zásadním způsobem ovlivňující pracovníci gestapa zadrželi o něco větší počet mužů, z nichž v ranních hodinách 19. dubna byli vyřazeni ti, jejichž věk přesáhl padesát let, načež zbývajících třiatdvacet zajatců násilím odtáhli do Velkého Újezda.

A důvody toho, proč se toho či onoho zmocnili, a jiného nechali být?

Výběr to byl – ostatně jako vše ostatní, co se dělo – až absurdně svévolný. Kromě sedmatřicetiletého Oldřicha Ohery, jehož "neodpuštělným zločinem" bylo to, že ukrýval židovskou rodinu, což kozáci i gestapáci z hlediska jejich zruďného uvažování patřičně rozběsnilo, se nedají žádné jiné hmatatelné příčiny vyvodit. Střelbou prvně ohrožovali a pak zadrželi třeba každého, kdo pomáhal při hašení podpáleného domu Františka Švarce, a byli mezi nimi dokonce i lidé, kteří byli v Tršicích na filmo-

vém představení a když po odchodu z kina zjistili, že v blízkém Zákřově hoří, vydali se tam s niternou povinností sousedské pomoci. A jiný příklad: zadržený a později popravený brněnský občan, čtyřiatdvacetiletý Jaroslav Žák, byl v Zákřově na návštěvě u příbuzných či známých, a vyslala ho tam jeho rodina, která se o něho obávala v souvislosti s bombardováním města.

Takhle se tedy sestavila skupina "viníků".

A to ještě nikdo netušil, jaká bez nadsázky křížová cesta ty vybrané čeká a jak zle to s nimi skončí.

ZLOČIN JE VŽDY A VŠUDE RODNÝM BRATREM LŽI

Ani zde se nevybočilo z tohoto historii odzkoušeného mravního pravidla. Velitelé kozáckého praporu Feuermittel a jejich němečtí poradci se nemínili chlubit tím, že při zákřovském protipartyzánském tažení udeřili do prázdna. Skutečnost si prostě přibarvili podle vlastní potřeby a důkaz o tom se zachoval v podobě archivního záznamu. Kriminální asistent přerovského gestapa SS-oberscharführer Ernst Geppert zaslal 19. dubna svému nadřízenému, jímž byl SS-obersturmführer Karl Streit, zcela nepravdivé sdělení. Uvedl, že partyzáni, jejichž působení bylo v Zákřově zjištěno, napadli příslušníky kozáckého praporu 574. V důsledku toho musela prý být učiněna okamžitě odvetná opatření spočívající mimo jiné v nočním zadržení partyzánů a jejich přímých pomocníků, kteří byli odtransportováni na základnu praporu ve Velkém Újezdě, kde dojde k jejich výslechu.

Lživé hlášení?

Samozřejmě – ale současně i cosi nesrovnatelně významnějšího: byl to také mnohonásobný hrdelní rozsudek, protože označení za partyzány a jejich přímé pomocníky mělo v dané situaci jednoznačné důsledky.

VELKÝ ÚJEZD: PŘEDPOSLEDNÍ ZASTÁVKA PŘED SMRTÍ

Ve čtvrtek 19. dubna v ranních hodinách sem přivedli třináct zadržených mužů z "akce Zákřov". Původně je chtěli umístit do jedné z místností domu číslo 100, jehož majitelkou byla paní Richtrová, ale poté, co zjistili, že se tam všichni nevejdou, je přesunuli do zatuchlého a nevzdušného chléva v budově místní radnice. Po prvních výsleších propustili čtyři zadržených, čímž se jejich počet snížil na devatenáct, které poté čekalo téměř dvou denní martyrium hladu, žízně, ponižování, bití a těžko si představitelných svévolných ukrutností.

Vše vyvrcholilo v pátek 20. dubna.

Šestapadesát narozeniny Adolfa Hitlera.

Dříve se tento den pod dozorem režimu náležitě oslavoval, nyní už však každý musel tušit, že není co oslovovat a sám führer kdesi ve vzdáleném a Sověty obklíčeném Berlíně dával svému bezprostřednímu okolí najevo, že je odhodlán brzy skoncovat se životem. Otrlí příslušníci kozáckého praporu Feuermittel spolu se svými německými spolupracovníky si však ve Velkém Újezdě svou soukromou "oslavou" vůdcových narozenin uspořádali. Při plenění v Zákřově i na jiných místech si přece obstarali dostatek alkoholu, v tomhle směru tedy rozhodně netrpěli nouzí.

Takže pili a bili.

Bili a vynalézavě mučili.

Dokonce se snad i předháněli v tom, kdo až kam dokáže ve své krutosti zajít.

Trýznitelé tušili, museli tušit, že nejbližší dny a týdny, kdy Německo válku prohraje, pro ně nebudou snadné – a tak i za to, za své zbabrané životy, se malodušně mstili na svých zajatcích.

Hodokokvas zla a blížící se smrti vyvrcholilo na sklonku dne.

Půl deváté večer.

Na radniční dvůr přijelo nákladní auto zakryté nepromokavou plachtou, na jehož ložnou plochu bylo spolu se sudem benzínu naloženo devatenáct skoro již polomrtvých lidských bytostí. Pojem "bylo naloženo" nezní sice dobře, je krajně neuctivý, ale odpovídá dané situaci, protože větší na ze zajatců po prodělaném utrpení nebyla schopna na plochu auta běžným způsobem nastoupit. A již se ti lidé asi sami sebe ani neptali, co se brzy stane, protože o mnohém vypovídal onen sud benzínu, který byl připraven k použití. Vyjeli.

Cíl cesty byl předem vybrán.

Dřevěná lesní bouda o rozměrech 150 krát 210 centimetrů se nacházela u osady Kyjanice. Nesnadno ověřitelná a těžko uvěřitelná legenda hovoří o tom, že hitlerovci sem před započítáním exekucí přivezli německého kněze Schustera ze Slavkova, který měl boudu vykropit jako hrob, ale když prý duchovní uviděl stav zubožených obětí, zhroutil se a vykonání náboženského úkonu odmítl. A pak... pak už se jen prostě zabývalo. Průběh těchto minut je rozostřen zbabělostí těch, kteří se na zločinu podíleli a po dopadení sváděli větší podíl viny na druhé. Gestapáci Geppert a Hykade se zpočátku snažili tvrdit, že o střelbu do týla popravených a vhození jejich ne vždy zcela usmrčených těl do hořící boudy obložené dřevem a polité benzinem se postarali kozáci, teprve později přiznali svou aktivní účast.

Ať to bylo tak či onak, zemřelo tam devatenáct lidí.

Zcela nevinných lidí.

Nejstaršímu z nich, Josefu Calábkovi, bylo pětadvacet. Nejmladším, Miroslavu Závodníkovi, Drahomíru Markovi a Vladimíru Švarcovi, patnáct či šestnáct.

Pak už stačilo jen postarat se o zahlazení stop.

Protože lesní chata ležela již za hranicemi protektorátu, tedy na Mnichovem odtrženém českém území, směřoval od gestapa "pokyn k úklidu" na adresu německé pohraniční policie, jejíž příslušníci spáleniště rozhrabali a k nepoznání spálené pozůstatky obětí zasypali zemí.

MUŽI Z PRAPORU FEUERMITTEL ZABÍJELI AŽ DO ÚPLNÉHO KONCE

Smrští krutosti si v Zákřově a Velkém Újezdě připomněli vůdcovy narozeniny. Pak táhli dál a 1. května svérázným způsobem "oslavili" zprávu o Hitlerově smrti: po předchozí potyčce zavraždili v Přestavlkách sedm místních občanů a vypálili šest domů. Poté už rozkaz ze štábu Schörnerovy skupiny armád Mitte vyhlásil kozácký prapor 547 k ústupovému přesunu přes Olomouc, Českou Třebovou a Čáslav směrem do amerického zajetí. S cílem zcela průzračným: zmizet v chaosu prvních dnů míru a zbavit se odpovědnosti za spáchané zločiny.

Některým se to možná podařilo, jiným asi ne.

K čertu však s nimi!

DEVATENÁCT OBĚTÍ ZÁKŘOVSKÉ TRAGÉDIE

Není jisté spravedlivé vyjmout z této množiny jediné jméno a věnovat mu větší prostor než ostatním. Příběh židovského chlapce Otty Wolfa, rodáka z Mohelnice, je však natolik výlučný a navíc poznamenaný skoro až neuvěřitelnou shodou náhod, že se tohoto přečinu s pokorou vůči ostatním dopustíme.

Sto sedmačtyřicet týdnů.

Od 22. června 1942 do 13. dubna 1945.

Tak dlouho si se značením nejen denních dat, ale i součtu týdnů, vedl Otto Wolf svůj deník. Když se svými zápisky započal – skoro až osudově k tomu došlo v téže době, kdy v úkrytu za falešnou stěnou zadní části amsterodamského kupeckého domu si započala podobný deník psát třináctiletá Anne Franková, vrcholila u nás heydrichiáda, shořely Lidice a tentýž osud se blížil k Ležákům, rozjížděla se také první fáze holocaustu, tedy nucené stěhování židovského obyvatelstva do terezínského ghetta, přestupní stanice k pozdějším cestám na smrt. Výzvu k nástupu do transportu s označením Aaf obdrželi i manželé Bertold a Růžena Wolfovi z Tršic, což se samozřejmě týkalo také jejich dětí: Otty, jemuž bylo pár týdnů přes patnáct let, a o sedm roků starší Felicitas, jíž říkali Lici. Pouze na prvorozeného syna Kurta, absolventa medicíny na Masarykově univerzitě v Brně, německé rasové úřady nedosáhly, protože brzy po začátku okupace odešel do zahraničí a nikdo nevěděl nic bližšího o jeho dalších osudech. Nástup do transportu byl Wolfovým určen na 22. června 1942 s tím, že se mají dostavit do budovy školy v olomouckých Nových Hodoľanech.

Bertold Wolf však učinil totéž, co amsterodamský Otto Frank.

Rozhodl: Nepůjdeme – budeme se skrývat!

"Ve 2 h. odpo. odjíždíme z Tršic do Olomouce k vystěhování," s vyjadřovací úsporností, která je pro celý deník příznačná, zapsal o tom Otto Wolf v pondělí 22. června 1942 na úvodní stranu prvního sešitu se čtverečkovým papírem. "Veze nás Josef Lón. Loučení je těžké a jsme velmi rozčileni. Jedeme dosti rychle, takže jsme v Olomouci o 4. h. odpoledne. Před odjezdem jsem v Tršicích odevzdal klíč od bytu... V Olomouci-Hodolanech jsme slezli a řekli jsme Lónovi, že jdeme k lékaři a známým. Šli jsme do jednoho domu... a povinné hvězdy jsme hned odpárali. Šli jsme pak asi od 1/2 5 odpo. z Olomouce-Hodolan zpět do Tršic. Lón odevzdal naše balíky ve škole a my šlapali do Tršic. Šli jsme neúnavně až do 3/4 12 v noci a odpočinuli si v cestě jen asi hodinu... Do lesa jsme dorazili o půlnoci... Mnoho nespíme, jen ležíme. Jsme jak zbití."

23. června: "Časně ráno, asi o 1/2 5, jdeme si lehnout do rži, poněvadž jsme v lese nenašli naše již dříve vyhlédnuté místo. Nabrali jsme si u studánky vodu a lehli jsme si do obilí. Počasí krásné, teplo se stupňuje... voda nám dochází, jsme ale stateční a vydrželi jsme."

24. června: "O 1/2 5 ráno si hledáme stabilní úkryt a našli jsme jej. Je v hustém křoví, takže se tam nehodí

ani sedět, jen ležet. O 5. h ráno jdu s Lici pro vodu ke studánce, která je pod lesem. Pak jsme poprvé ulehli ke spánku a spíme do 11 hod., obtěžování sty mravenci..."

Stále ale nemohli přežívat v lese mezi mravenci.

V průběhu nejbližších sto sedmačtyřiceti týdnů, které rozhodně nebyly žádnou idylou a při nuceném střídání úkrytů docházelo i k mnoha třenicím, se Wolfovým dostalo značným rizikem placené pomoci od řady lidí z Tršic i nedalekého Zákřova. V těžkých podmínkách dozrávajících a citlivě vnímajících Otto Wolf tohle vše den po dni zaznamenával, přičemž se samozřejmě různými předzvědkami vyhýbal identifikaci osob, které s nimi byly v kontaktu, a podařilo se mu tak netušeně vytvořit dílo, které je svědectvím doby a o půl století později s pomocí Margity a Miroslava Kárných, Ludvíka Václavka a Ivana Klímy nabylo i knižní podoby.

Příběhu jako takovému – stejně jako tomu bylo u Anne Frankové – nedopřál osud šťastný konec.

Ještě ve čtvrtek 12. dubna 1945 si Otto Wolf v nadějném duchu zapsal: "Situace podle novin je prima. Rusové jsou asi 8 km od Hodonína." O pár řádek dál – netuše, jak úzce to bude souviset s jeho vlastním osudem – přidal však poznámku: "Prý je tady plný les vlasovců... honí partyzány. Ve Staměřicích snad i dělali domovní prohlídky."

Záznam z dalšího dne, tedy 13. dubna, který je posledním ze všech, se tohoto námětu již nedotýká a končí nejobyčejnější větou: "Táta dopoledne leží, nemá co kouřit."

Za pět dní, 18. dubna, nadešel – jak víme – tragický zlom.

Při nájezdu kozáckého praporu Feuermittel a jejich gestapáckých usměřňovatelů byla rodina Wolfových dopadena v domě jejich tehdejšího hostitele Oldřicha Ohery, který za tuto lidskou službu, pomoc člověka člověku, zaplatil svým životem.

"V 6 h. ráno," zapsala si o tom Felicitas Wolfová, která se po Ottovi z pocitu sourozenecké sounáležitosti ujala vedení deníku, "žádali po nás všech osobní průkazy a prvního se ptali našeho Otoška, který nevěděl, co má říct, tak řekl, že je u O. na návštěvě a že je z Telče. Velitel těch vlasovců mu to ale nevěřil, a proto řekl: „Se mnou!“. Otoš odhodlaně vstal, bílý v obličejí jak stěna, a šel. My všichni jsme zůstali, jako když dýku nám do srdce vrazí. Po tatínkovi chtěli také průkaz, on řekl, že je přízeň a že je 61 roků starý, tak mu to jakž takž prošlo. Po mamince a po mně ani průkazy nechtěli... Po prohlídce, asi za půl hodiny, seřadili zajaté... a tatínek ještě zahlédl, jak je vedli ve dvojstupech do Újezda, kde mají svůj hlavní stan. Jsme z toho všichni zničeni – co bude nyní..."

Felicitas se věnovala deníku pouze do dopoledních hodin 8. května, kdy si zapsala: "Snídáme kousek chleba... V noci nám byla zima. Počasí sice je pěkné, ale začíná se mračit. Chvillemi slyšíme střelet, tatínek říká, že to možná v noci začne. Jsme v domnění, že když již Přerov mají, že Otošek s pomocí Boží již je na svobodě."

Bůh nepomohl: nadějná domněnka se nenaplnila.

Válka o den později na našem území skončila, lidé se radovali i plakali, rozcházeli i setkávali – a skoro až neskutěčné náhody tančily svůj občas značně morbidní valčík. Do sešitů se čtverečkovaným papírem, tedy do deníku, započatého Ottou Wolfem a dokončeného jeho sestrou, již nikdo nic přímo nepřipsal, ale o řadu desetiletí později se editorům deníku ozvala Felicitas Gardová-Wolfová, žijící od konce šedesátých let ve Spojených státech amerických. A zase tak učinila skoro až deníkovou formou.

8. května 1945:

"V lese se bojovalo, kulky se odrážely od stromů v naší blízkosti, my jsme se snažil vyhýbat se jim, ale nakonec jsme se rozhodli, že není jiného východiska než použít jednoho z mokrých bunkrů zasypaných hlínou. Pak jsme konečně slyšeli výkřiky NAZDAÁR. Nemohli jsme uvěřit tomu, nač jsme po tři léta čekali. Maminka i já jsme nechtěly vylézt ven, bály jsme se ukázat předčasně. Proto jsme s tatínkem počkali v bunkru, až konečně, obalení žlutým blátem, jsme se v příšerném stavu ukázali venku."

Období po osvobození shrnula Felicitas do tří odstavců: "Samozřejmě jsme se hned sháněli po našem Otíčkovi a bylo nám řečeno, že již dvacátého dubna, když neprozradil nic a nikoho, byl mučen a zaživa upálen.

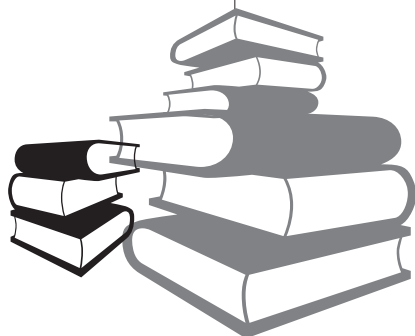
Národní výbor v Tršicích, kde jsme se přihlásili, nám přidělil místnost – třídu v tamější škole, kde zároveň byli ubytováni ruští vojáci pod vedením židovského majora, na jehož jméno si nevzpomínám. Tento velitel, když viděl, v jakém jsme stavu, přikázal vojákům, aby se k nám chovali slušně. Donesli nám hned otýpky slámy, abychom měli na čem ležet. Mezitím se tatínek dal s tím majorem do řeči a ptal se ho, zdali někdy neslyšel jméno Kurt Wolf. Major se zamyslel a řekl, že v březnu 1943 byla k boji nasazena československá jednotka u Sokolova pod vedením generála Svobody a Kurt Wolf byl jedním z velitelů-hrdinů, kteří tam položili svůj život. Pláčem a nářkem moji rodiče padali z jednoho srdečního záchvatu do druhého."

ZÁKŘOV NA OLOMOUCKU A UKRAJINSKÉ SOKOLOVO

Kdo by si dokázal toto skoro až absurdní spojení vymyslet?!

Válka dala do pohybu miliony lidských bytostí, a takhle si to osud vymyslel. Tři sourozenci. Kurt, Felicitas a Otto. Felicitas zvaná Lici přežila, oba její bratři nikoliv. Prvorozený z nich, MUDr. Kurt Wolf, se v naší východní jednotce stal četařem a velitelem družstva – a skutečně padl u Sokolova. To se stalo v březnu 1943. Osud jeho bratra se naplnil až o dva roky a jeden měsíc později. V Zákřově, Velkém Újezdu a v nedaleké lesní boudě. Tam, kde v říjnu 1949 odhalili památník Zákřovský Žalov. Socha vyjadřuje zoufalství ženy nad ztrátou blízkých. A nápis na památníku je hluboce moudrý:

"My dali život - vy dejte lásku!"

VÝBĚR Z CIZOJAZYČNÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ

Tuto dvoustranu s cizojazyčnými texty s profesní tematikou pro Vás pravidelně připravují jazyková oddělení úseku dalšího profesního vzdělávání Vyšší policejní školy Ministerstva vnitra v Praze. Jsou zastoupeny všechny jazyky, jejichž studium škola nabízí v rámci dalšího profesního vzdělávání jak policistům, tak civilním zaměstnancům Policie ČR a Ministerstva vnitra ČR. Každý z textů je vybírán ze zahraničních informačních zdrojů a je opatřen překladem nejdůležitější slovní zásoby a cvičením k ověření porozumění jeho obsahu. S podobnými typy textů a cvičení se můžete setkávat během studia anglického, německého, ruského nebo francouzského jazyka na Vyšší policejní škole Ministerstva vnitra v Praze.

V případě Vašeho zájmu o studiu cizích jazyků na VPŠ MV v Praze se obraťte na e-mailovou adresu:

spjaz@seznam.cz , respektive navštivte intranetové: www.spcshr.mv.cz , či internetové stránky školy: www.skolamv.cz.

Sisters sentenced¹⁾ over knife murder

Teenage sisters were sentenced today for the brutal knife murder of their father.

Retired antiques dealer Antoni Robinson, 61, from Old Colwyn, north Wales, **was stabbed²⁾** 15 times as his daughters and their boyfriends tried **to get their hands on³⁾** the contents of his safe.

Ashleigh Robinson, 19, and 16-year-old Holly „supported and encouraged“ the **frenzied⁴⁾** late-night attack on Mr Robinson in July last year, Mold Crown Court heard.

The daughters **were convicted of⁵⁾** murder alongside boyfriends Gordon Harding, 20, and Sacha Roberts, 19, following a month-long trial.

The four had **hatched⁶⁾** a plot **to sneak into⁷⁾** Mr Robinson's bedroom to find out what cash and jewellery was contained in his safe. Harding repeatedly **knifed⁸⁾** Mr Robinson, who was asleep in bed, using a knife handed to him by Roberts as the girls stood by, **prosecutor⁹⁾** Andrew Thomas told the jury.

Ashleigh Robinson and Harding, of Llanellian Road, Old Colwyn, were told they must **serve¹⁰⁾** at least 22 years. Neither showed any emotion as they were taken down to the cells.

Holly Robinson, who lived with Roberts at Woodland Road West, Colwyn Bay, **sobbed¹¹⁾** as she was ordered **to be detained¹²⁾** for at least 18 years. Roberts was ordered to serve 20 years.

Mr Robinson, who had two other daughters from a previous relationship, suffered **wounds¹³⁾** to his face, neck and upper body, including four stab wounds to his back.

The sisters and their boyfriends then **plotted¹⁴⁾** with the girls' mother Joanne Barr to give a **false account¹⁵⁾** of what happened to police. Barr **was jailed¹⁶⁾** for four years.

The prosecutor said about Barr: „You **were not** in the least **concerned¹⁷⁾** about the murder of a man who loved you.“

Vocabulary:

¹⁾ odsouzeny, ²⁾ byl pobodán, ³⁾ získat, ⁴⁾ šílený, ⁵⁾ byly uznány vinnými z, ⁶⁾ zosnovali, ⁷⁾ vplížit se, ⁸⁾ pobodal ⁹⁾ žalobce, ¹⁰⁾ odpykat si, ¹¹⁾ vzlykala, ¹²⁾ aby byla uvězněna, ¹³⁾ (utržil) rány, ¹⁴⁾ naplánovali, ¹⁵⁾ nepravdivý popis, ¹⁶⁾ byla uvězněna, ¹⁷⁾ nebyla znepokojena

Reading comprehension exercise:

- Ashleigh and Holly Robinson stabbed their father to death. True / False
- Mr Robinson was killed by his daughters' knife. True / False
- All perpetrators of the murder were in the room with the victim when the crime was committed. True / False
- The perpetrators' only goal was to murder Mr Robinson. True / False
- Mr Robinson's partner was also somehow involved in the crime. True / False
- Mr Robinson had four daughters altogether. True / False
- Most wounds Mr Robinson suffered were directed to his back. True / False
- All people involved in the murder were sentenced to serve the total of:
 - 82 years
 - 86 years
 - 64 years
 - 60 years

Томскими милиционерами раскрыто похищение и убийство предпринимателя

Сотрудниками томской милиции «по горячим следам» раскрыто **похищение¹⁾** и **убийство²⁾** 44-летнего **предпринимателя³⁾**.

В двенадцатом часу ночи 3 февраля в городе

1. False, 2. False, 3. True, 4. False, 5. True, 6. True, 7. False, 8. B

Северск Томской области трое неизвестных в камуфлированной одежде с применением **оружия**⁴⁾ похитили предпринимателя из гаражного бокса. На место происшествия незамедлительно выехали оперативники и следственно-оперативная группа. На **поиски**⁵⁾ подозреваемых были ориентированы все наружные службы милиции. Ориентировка на автомобиль, в котором скрылись нападавшие, была передана всем дежурным автопатрулям.

Отрабатывалось несколько версий, в том числе и похищение, связанное с профессиональной **деятельностью**⁶⁾, мужчина долгое время занимался частным бизнесом.

В короткий срок были **установлены личности**⁷⁾ подозреваемых, двое из которых были задержаны на вторые **сутки**⁸⁾ после **совершения преступления**⁹⁾. Ими оказались местные жители – 42-летний директор одной из фирм Северска и 28-летний неработающий северчанин. Обоим **предъявлено обвинение**¹⁰⁾ в похищении человека.

В ходе проведения комплекса оперативно-розыскных и **следственных**¹¹⁾ **мероприятий**¹²⁾ в течение суток после задержания тело похищенного коммерсанта с признаками насильственной смерти было обнаружено в лесном массиве недалеко от Северска. По данному факту следственными органами **возбуждено уголовное дело**¹³⁾ по статье 105 УК РФ «Убийство».

В настоящее время проводятся следственные действия и оперативно-розыскные мероприятия по установлению местонахождения третьего **соучастника**¹⁴⁾ преступления. **Расследование**¹⁵⁾ уголовного дела продолжается.

Слова к тексту:

¹⁾únos, ²⁾vražda, ³⁾podnikatel, ⁴⁾zbraň, ⁵⁾pátrání, ⁶⁾činnost, ⁷⁾zjistit totožnost, ⁸⁾24 hodiny, ⁹⁾spáchání trestního činu, ¹⁰⁾vznést obvinění, ¹¹⁾vyšetřovací, ¹²⁾opatření, ¹³⁾zahájit trestní řízení, ¹⁴⁾spolupachatel, ¹⁵⁾vyšetřování.

Упражнение к тексту.

Правильны (П) или неправильны (Н) следующие утверждения?

1. Преступление было раскрыто после длительного расследования.
2. Нападавшие были вооружены.
3. Не было известно, на какой машине уехали похитители.
4. У следствия была только одна версия преступления.
5. Двоих подозреваемых задержали через два дня после похищения.
6. Труп предпринимателя нашли в лесу недалеко от города.
7. Следов насилия на теле коммерсанта не было.
8. Третий соучастник преступления пока не обнаружен.

Neue Zürcher Zeitung

INTERNATIONALE AUSGABE

Folgenschweres Zugunglück in Deutschland

Mindestens zehn Tote und über 20 Verletzte

Bei einem schweren Zugunglück in Sachsen-Anhalt **sind** mindestens zehn Menschen **ums Leben gekommen**¹⁾. 23 Reisende **wurden** beim Zusammenstoß eines Personenzuges mit einem Güterzug in Hordorf bei Oschersleben **verletzt**²⁾, einige davon schwer.

Das Unglück, bei dem die Züge den Angaben zufolge **ungebremst**³⁾ frontal zusammengeprallt sind, **ereignete sich**⁴⁾ um 22 Uhr auf einer **ingleisigen**⁵⁾ Strecke am Haltepunkt Hordorf.

Durch **die Wucht**⁶⁾ der Kollision **wurde**⁷⁾ der Personentriebwagen, der sich auf der Fahrt von Magdeburg nach Halberstadt im Nordharz befand, aus den Gleisen **geschleudert**⁷⁾ und schwer beschädigt. Der moderne Triebwagen **kippte um**⁸⁾ und blieb auf der Seite **auf einem Acker**⁹⁾ liegen. Der Güterzug, der in Kesseln Kalk transportierte, kam erst etwa 500 Meter nach der Kollision auf den Gleisen zum Stehen.

100 Polizisten und Rettungskräfte vor Ort

Laut Polizei waren alle verfügbaren Rettungskräfte aus der Region an den Unglücksort gerufen worden, um den Verletzten zu helfen. Es befanden sich rund 100 Beamte von Revieren, der Bereitschaftspolizei und des Landeskriminalamtes im Einsatz. Hinzu kamen Rettungskräfte, die mit schwerer Technik zu den Verletzten und Toten **vordrangen**¹⁰⁾.

Zwei der zehn Toten **konnten**¹²⁾ erst am frühen Sonntagmorgen **aus den Trümmern**¹¹⁾ des Zuges **geborgen werden**¹²⁾. Zur Identität der Getöteten konnte die Polizei zunächst keine Angaben machen. Nach Angaben der Veolia Verkehr GmbH befinden sich unter den Toten der Lokführer und die Zugbegleiterin. Die Verletzten wurden **vor Ort**¹³⁾ und in Krankenhäusern behandelt.

Der Knall des Zusammenstoßes soll noch im sieben Kilometer entfernten Oschersleben gehört worden sein. Die Unglücksursache war am Sonntagmorgen noch unklar.

Wortschatz: ¹⁾přišli o život, ²⁾bylo zraněno, ³⁾bez brzdění, ⁴⁾událo se, ⁵⁾jednokolejná, ⁶⁾síla, ⁷⁾byl vymrštěn, ⁸⁾převrhl se, ⁹⁾na poli, ¹⁰⁾dostaly se, ¹¹⁾z troskek, ¹²⁾mohli být vyproštěni, ¹³⁾na místě

I. Verbinden Sie nach dem Text.

A. ums Leben	1. kippte um
B. frontal	2. werden
C. aus den Gleisen	3. befinden
D. schwer beschädigt	4. geschleudert werden
E. Der Treibwagen	5. bergen
F. sich im Einsatz	6. zusammenprallen
G. aus den Trümmern	7. kommen

A. Unglücksort	1. Grund, warum ein Unfall passiert ist
B. Zugbegleiterin	2. anhalten
C. Unglücksursache	3. kurzes, lautes Geräusch
D. Knall	4. Stelle, wo sich ein Unfall ereignet hat
E. zum Stehen kommen	5. Person, die die Fahrkarten kontrolliert

Dossiers de la Police nationale française

LES MOTARDS DE LA POLICE

Les premières unités motocyclistes de surveillance de la circulation routière sont nées bien avant la seconde guerre. La première formation de la police motocycliste apparaît à la fin de 1920. **L'accroissement**¹⁾ du parc automobile commence à **se faire sentir**²⁾; les véhicules sont plus puissants et plus rapides et cela **engendre**³⁾ des difficultés du 20e siècle qualifié de siècle de l'automobile.

A Paris, en 1920, la nécessité des policiers motorisés se fait sentir. Les **effectifs**⁴⁾ comptent 9 gardiens motocyclistes dotés de machines Blériot. En 1921, elles sont remplacées par des machines de fabrication américaine : 12 Indian et Harley-Davidson que l'on pouvait atteler à des side-cars. La progression des effectifs motocyclistes à Paris va s'accroître : 22 motards en 1922, 26 en 1924, 50 en 1937, 80 en 1938. A cette époque naissait en province – en Seine-et-Marne – la première unité motorisée de police routière. Après la guerre, les policiers motocyclistes parisiens passent de 180 en 1946 à 439 hommes en 1965, dont la vingtaine de motocyclistes est chargée du contrôle nocturne.

Le parc motocycliste a connu une importante évolution. En 1920, 3 side-cars Indian et une Harley-Davidson ; ensuite 6 en 1921 et 20 en 1930. En 1944, c'est la **récupération**⁵⁾ de matériel de guerre : Zundapp, BMW, Royal Enfield. En 1951 et 1952, vient la réforme massive des René Gillet, Tarrot et Gnome et Rhône. Au cours des années 80, le parc motocycliste s'enrichit de plusieurs centaines de BMW, de Honda et de Triumph. Au début du 21e siècle, la police française **s'équipe**⁶⁾ de nouveaux modèles de Honda et de Yamaha.

Les compagnies motocyclistes ont de multiples missions. Elles peuvent être regroupées en cinq catégories : les escortes, le maintien de l'ordre public, la surveillance routière, la lutte anti-criminalité et l'assistance aux usagers.

Les escortes: elles sont très nombreuses et concernent surtout les hautes personnalités (Président de la République, chefs d'Etats étrangers, etc.). Mais elles concernent aussi certaines autorités militaires, les ambulances, les détenus, les convois de valeurs et les transports exceptionnels.

Le maintien de l'ordre public: ces missions consistent à guider et accompagner les unités de police qui se rendent sur les lieux de manifestations.

La surveillance routière: à Paris, elle s'effectue en permanence sur le boulevard périphérique, les boulevards extérieurs et les grands axes.

La lutte anti-criminalité: il s'agit d'une unité spécialement créée à cet effet. C'est une unité spéciale de surveillance de nuit.

L'assistance aux usagers: ce sont les patrouilles motocyclistes de protection générale. Les policiers motocyclistes de Paris **assument**⁷⁾ les mêmes missions que les policiers des unités de province.

¹⁾ nárůst; ²⁾ projevovat se; ³⁾ vyvolat; ⁴⁾ početní stavy; ⁵⁾ sběr, získávání; ⁶⁾ vybavit se čím; ⁷⁾ vykonávat.

Répondez :

1. Les unités motocyclistes de la police nationale sont nées juste après la Grande Guerre. VRAI/FAUX.
2. Les compagnies motocyclistes doivent assurer uniquement la sécurité routière. VRAI/FAUX.
3. Les unités de police routière utilisent aussi les machines de fabrication tchécoslovaque. VRAI/FAUX.
4. A Paris, les motards de la police ne travaillent que la nuit. VRAI/FAUX.
5. La gendarmerie nationale assure la lutte anti-criminalité dans Paris. VRAI/FAUX.

CLIFF: 1V 2F 3F 4F 5F

